

puute tuntuva ja lukuunottamatta muutamia ammattialoja, joista pääasiallisimmat ovat rakennustyöt, puuvillavaate ja huonekalustotyöt, kävi tämä työväenpuute yhä suuremmaksi, niin että työttömät miehet saivat takaisin entiset työpaikkansa hyvin nopeaan... joten toukokuun lopulla ilmoitettiin työttömien unon miesten luvun Suur-Britanniassa olevan alhaisemman kuin mitä se on ollut viime kahteenkymmeneenviiteen vuoteen.

Lisätyöväkeä on vedetty monelta alalta, ensiksikin vakituisesti joutuivat työhön ne, jotka ennen saivat työtä vaan tilapäisesti, ennen vanhuutensa vuoksi työnsä menettäneet otettiin takaisin työhön ja nuoria poikia sekä naisia. Tällaisella tottumattomalla työvoimalla varustettuna ovat tehtaat olleet pakotetut täyttämään hallituksen suunnattoman suuret tilaukset pitkittämällä työ päiviä ja teettämällä yötyötä. Sitte viiden kuukauden kuluessa on työttömyyskysymys Englannissa muuttanut kokonaan päinvastaiseksi, murtavaksi ylivoimaiseksi työksi työläisille, joka ei huoli tehdastyöläeistä eikä työväenjärjestöjen säännöistä, painaa työläiset alas entisiin kurjiin työoloihinsa ja palkat poljetaan alas halvalla lasten ja naisten työllä.

Naisille avattiin erikoisia työaloja sotapalveluksessa, missä naiset voivat kirjoittautua mihin ammattiin haluavat, joko teollisuusaloille, maanviljelykseen, konttooritöihin j.n.e.

Huhtikuulla 1915 Trades Exchanges presidentin tiedonannon mukaan oli naisia registreerannut "sotapalvelukseen" 33,000. Kuusituhatta näistä oli kirjoittautunut töihin asetehtaissa, neljä tuhatta vaate- ja vaatepuutarha- ja maanviljelystöihin, yksitoituhatta apulaisiksi työpajoihin, viisisataa nahkateollisuustöihin ja viisituhatta konttooritöihin. Vähemmällä kuin puolella näistä oli entistä kokemusta töissä, mihin he pyrkivät.

Huhtikuun lopussa oli töihin registreerautuneiden naisten luku määrä jo 60,000 ja toukokuun 21 p. oli heidän lukunsa 65,700, joista oli jo työssä 1,250.

Naisia on astunut monelle eri työalalle, mihin heillä ei ennen ollut pääsyä. Esim. juoksupojiksi, tarjoilijoiksi rautatievaunuissa, sekä muihin toimiin junissa, sanomalehtien myyjiksi maanlaisille rautatieasemille, moottori vaunujen ajajiksi y.m.

Naiskonduktöörit ovat hoitaneet toimensa niin hyvin, että Glasgow Tramway Committee, Glasgowissa, päätti ottaa naiset työhön samoilla ehdoilla kuin mieskonduktööritkin, nim. 51 tunnin työviikko ja alin palkka 27 shillinkiä viikossa.

Kaikki työnantajafirmat eivät suinkaan ole yhtä tasapuolisia naisille kuin on yllämainittu Glasgow Tramway korporatsioni. Poikkeuksia lukuunottamatta on naisten palkat paljon alhaisemmat kuin miesten palkat olivat samoissa töissä ennenkuin, naisten oli astuttava miesten tilalle.

Silloin kun erikoinen sotapalvelusregistreeraus naisille toimeenpantiin, ryhtyivät naisten ammattiuniot ja naisten äänioikeusjärjestöt agiteeraamaan, että naisille olisi maksettava samoissa töissä sama palkka kuin miehillekin. Mutta tästä ei ole ollut sen enempi tuloksia kuin että Board of Trade on määrännyt Labour Exchanges ilmoittamaan naisille vallitsevat työpalkat kullakin ammattialalla ja että hallituksen kontrahittioissa maksetaan kappaletyöstä naisille saman palkan jälkeen kuin miehillekin. Mitään aikamäärää ei naisten työssä ole ja monissa ase-tehtaissa maksetaan aisille vain puoli siitä palkkamäärästä mitä maksettiin miehille.

Ja vieläkin varallisempi kilpailija miesten työlle kuin halpapakkinainen naisten työ on lapsityö. Vuoden kuluessa sodan alkamisesta otettiin maanviljelystöihin maaseuduilla 150,000 lasta miesten tilalle, jotka vietiin sotaan. Tavallisinakin aikoina voidaan ottaa 12-vuotiaita lapsia koulusta ja panna maanviljelystöihin, jos he ovat koulussa suorittaneet vissin oppimäärän. Viiden kuukauden kuluessa, päättyen tammik. 31 p. 1914 oli 100 poikaa ja 34 tyttöä hankkinut tämän luvan Englannissa ja Walesissa. Viime vuonna saman ajan kuluessa 1,388 poikaa ja 25 tyttöä lähti koulusta mennäkseen maanviljelystöihin. Tämä oli mahdollinen syystä, että koululakeja höllytettiin tai ei pidetty voimassa "sodasta johtuneiden olosuhteiden takia."

Mutta ne, jotka vastustavat koululakien höllyttämistä ovat sitä mieltä, että maanviljelijät eivät suinkaan kärsi niin paljon todellisesta työvoiman puutteesta kuin halvan työvoiman puutteesta. Palkat maaseuduilla ovat aina alhaiset ja elinkustannusten kohottua sota-aikana ovat työläiset olleet pakotetut siirtymään parempipalkkaisiin ammatteihin. Ja koska maanviljelijät ovat aina halukkaita käyttämään lapsityötä ovat he nyt käyttäneet sota-aikaa hyväkseen tarkoituksensa saavuttamiseksi.

Yhtenä seikkana koulunkäyntilakien höllyttämiseen on sekin, että sotilasviranomaiset ovat määränneet koulurakennuksia käytettäväksi sotilassairaaloina ja kasarmeina. Huhtikuulla viime vuonna oli sotilaiden haltuun otettu 243 koulurakennusta ja 131,778 lasta pantu pois koulusta. Manchesterissa 15,768 koululasta saa käydä vain osan aikaa kouluun syystä, että sotilasviranomaiset ovat ottaneet haltuunsa seitsemän koulurakennusta. Myöskin on puute kouluopettajista ja talvisaikaan ovat koulutunnit lyhemmät lämmitysaineitten korkean hinnan takia.

Nämä tosiasiat ovat omiaan orottamaan, että sota hidastuttaa ja keskeyttää lasten henkisenkin kehityksen, joka asiaintila tulee jatkumaan niin kauan kuin sota kestä.

Sen lisäksi että halpapakkaista nais- ja lapsityötä on alettu käyttää sotatilanteen aikana suuremmissa määrässä kuin koskaan ennen, on yhä enemmän

ryhdytty kiristämään ulos työläisistä kaikki mitä voidaan.

Mutta huolimata siitä, eivät tehtaat ole sittenkään voineet täyttää hallituksen sotatilauksia kyllin nopeaan. Ja kuten tavallista ei syytöstä tästä panna hallituksen niskoille sen lyhytnäköisyyden johdosta, että hallitus on ottanut tehtaista ammattitaitoisesta työvoiman sotarintamaan, mutta syy säilytetään työläisten niskoille. Viime helmikuulla nostettiin melu laivarakentamoilla ja ampumavaratehtaissa, että työmiehet juopottelun takia hukkaavat kallista työaikaa. Hallitus lähetti tarkastajat tutkimaan asiaa, jotka tutkittuaan ilmoittivat, että työajan hukkaaminen johtuu ammattitaidottomudesta ja uupumuksesta, johtuen liian pitkistä työpäivistä, ja juoppous tietysti kulki näiden seuraisena.

Väkijuomien myynti on sittemmin kielletty, mutta ylityötä teetetään yhä edelleenkin ja siitä johtuu ajan hukkaa. Pari miestä, tehtyään työtä seitsemän päivää peräkkäin, kuusitoista tuntia päivässä, joivat itsensä juovuksiin ja joutuivat syytteen "vihollisen avustamisesta", sillä teollaan. Hallitus on käyttänyt kaikki mahdolliset keinot voidaksensa täyttää sodan nälkäisen kidan. Hallitus on m.m. säätänyt lain, joka tekee pakolliseksi entiset vapaehtoiset sopimukset hallituksen ja ammattiuoiden välillä. Sen lisäksi, että tämä laki täyttää sotavaratehtaat sellaisilla, jotka eivät kannu uniformuja, tekee se kaikki lakot ja työnsulut laittomiksi, määrää erikoisen lautakunnan sovittamaan kaikki mahdolliset työselkkaukset ja työntää syrjään kaikki ammattiuoiden rajotukset työaikaan ja tuotannonmäärään nähden.

Tämä panee Englannin työläiset miettämään sitä, että joutuvatko he menettämään kaiken sen mitä he vuosisadan kuluessa ovat itselleen taistelujen kautta voittaneet.

Kun ammattiuoiden säädökset ovat syytetyt syrjään ovat myöskin tehdaslakisäädökset höllyntyneet ja nyt teetetään yli kuusitoista vuotiailla naisilla ylityötä kaikissa hallituksen töissä. Elsvickissä teetetään tytöillä työtä ampumavaratehtaissa kello seitsemästä aamulla kello yhdeksään illalla ja puolitoista tuntia päivällislomaa. Yönvoron työläisillä teetetään yhdeksästä illalla seitsemään aamulla ja sunnuntaina teetetään työtä yhtä hyvin kuin muinakin viikon päivinä. Seitsemäntoista vuotiaat tytöt saavat palkkaa 8 shillinkiä viikossa (Amerikan rahassa \$1.92) siitä vanhemmat naiset saavat hieman enempi palkkaa, palkka ollen ikämäärän mukaan. Palkan lisäksi annetaan ylimääräisenä palkkiona kuusi senttiä tunnilta ja sunnuntaipäivinä on lisäpalkkio yhdeksän senttiä tunnilta. Mutta joka haluaa levätä sunnuntai-päivän, hän menettää kaikki sen lisäpalkkion mitä hänelle oli tulevaa viikon työstä. Tämän lisäpalkkion tarkoituksena on nähtävästi se, että saadaa tytöt tekemään työtä niin paljon kuin heidän voimansa suinkin kestävät lepäämättä.

Eräs yhtiö, joka valmistaa patruunia hallitukselle, joutui syytteen ylityön teettämisestä. Jutun tutkimisessa kävi selville, että eräs tyttö tässä tehtassa oli saanut tehdä työtä yhtämittaisesti kello kuudesta perjantai-aamuna kello puoli kahdeksaan lauantai-aamuna, saaden ainoastaan kahden tunnin ajan ruokalepoa perjantaina ja puoli tuntia aamiaisaikaa. Tämä tyttö oli kuusitoista vuotta vanha. Eräs toinen kahdeksantoista vuotias tyttö oli saanut tehdä työtä yhtä mittaa 30 tuntia kello kuudesta perjantai-aamuna kello yhtheentoista lauantai-aamupäivänä.

Mutta työnantajat olivat sitä mieltä, että olisi tytöille annettu kunniametalli heidän "patrioottisuudesta" kuin ruveta yhtiötä syyttämään ylityön teettämisestä. Eräs tyttö kertoi oikeudessa, että hänellä ei ole ollut tilaisuutta riisua vaatteita yltään seitsemään päivään. Nämä työläiset tuottivat kaksi miljoonaa patruunaa viikossa. Juttu työnantajia vastaan kuitenkin yhljättiin, sillä ei "kukaan ollut huomannut sitä, että kukaan kärsisi ylimääräisestä työstä" ja oli kokonaan hyllyä puhua ampumavaratuotannon rajoittamisesta.

Ja työolot vaateteollisuudessa ovat vielä tätäkin kurjemmat ja palkat alhaisemmat. Ja urakoitsijat tekevät suuria voittoja. Mutta työläisiä verotetaan raskaimman jälkeen sekä sodan aikana että sodan jälkeen, kuin myöskin sodan edellä sotaan varustautumisen varalle. Ja työläiset eivät maksa veroaan ainoastaan rahassa, mutta myöskin hiessä ja veressä, kärsimyksissä, surussa ja puutteissa.

Työläiset kauanko kestätte tätä? Ajatelkaa te työläiset — varsinkin te äänioikeutetut työläiset, miehet ja naiset!

 * Huom! *
 * New York'in Suom. Naisten *
 * OSUUSKOTI *
 * ja paikanvälitystoimisto! *
 * 241 Lenox ave, 122 st. *
 * Telef. 813 Morning side. *

KIHLAU- TUNEILLE

MISS HILDA SALMI

— ja —

MR. OSCAR SUVANEN
CLEVELAND, OHIO

Toivottaa onnea

MINNIE SALMELA,
LOS GATOS, CAL.